

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně **L. S.**, zastoupené Mgr. Sofií Pondikasovou, advokátkou se sídlem Křenová 64, Brno, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 3. 2004, č. j. OAM-500/VL-18-11-2004, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 36 Az 98/2004, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2005, č. j. 36 Az 98/2004 - 28,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky Mgr. Sofie Podnikasové **s e u r č u j e** částkou 2150 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí nebyl žalobkyni (dále též „stěžovatelka“) udělen azyl v České republice podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů; současně na ni nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu byly ekonomické problémy spojené

s nemožností najít si zaměstnání v důsledku účasti na demonstraci a absence bydlení. Žalovaný uvedl, že demonstrace v lednu roku 2001 trvala asi jednu hodinu a byla rozeznána uniformovanou policií. Žalobkyně byla s dalšími účastníky zadržena, vyslýchána na policii a druhý den propuštěna. Na jednání policie si nikde nestěžovala, a nečinila ani žádné kroky k potvrzení domněnky, že nemůže získat zaměstnání kvůli své účasti na demonstraci. Žalovaný upozornil na časovou prodlevu čtyř let, která uplynula od zmíněné demonstrace do okamžiku opuštění Běloruska a podání žádosti o udělení azylu. Jednání zaměstnavatelů nebylo možno považovat za pronásledování z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že rozdíly ve výpovědích žalobkyně a jejího přítele, rovněž žadatele o azyl, týkající se účasti na uvedené demonstraci, jsou natolik výrazné, že odůvodňují pochybnosti o věrohodnosti těchto tvrzení. S ohledem na to, že základ tvrzení žalobkyně tvoří sdělení, jemuž žalovaný nepřiznal důkazní hodnotu, dospěl k závěru, že důvody jejího odchodu ze země původu byly odlišné od důvodů azylově relevantních. Proto žalovaný žalobkyni neudělil azyl podle § 12 odst. 1 písm. a) a b) zákona o azylu. Žalovaný se dále vyjádřil k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a k neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, když mj. odkázal na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věcech V. a C.-R..

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2005, č. j. 36 Az 98/2004 - 28, byla žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného jako nedůvodná zamítnuta. Soud uvedl, že žalovaný se vypořádal s důvody uplatněnými v řízení o udělení azylu a rozpory ve výpovědi žalobkyně. Soud neshledal pochybení žalovaného ohledně dokazování, neboť závěry dovozené žalovaným nejsou v logickém rozporu s provedenými důkazy a žalobkyně žádné další důkazy nenavrhl. Žalovaný se dostatečně vypořádal s důvody podle § 12 zákona o azylu, a musel se zabývat i věrohodností žalobkyní uváděných důvodů a z nich plynoucí účelovostí podání žádosti o udělení azylu. Žalovaný nepochybil, když neshledal naplnění důvodů pro udělení azylu; žalobkyně ani v žalobě nenamítla nic, co by mohlo zvrátit závěry žalovaného o neudělení azylu. Soud dále uvedl, že na udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu není právní nárok a soudu nepřisluší přezkoumávat, zda zde humanitární důvody byly či nikoliv, a přezkoumává pouze postup správního orgánu. Soud neshledal pochybení ohledně rozhodnutí žalovaného o neudělení humanitárního azylu. Pokud jde o nevztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, soud se ztotožnil s názorem žalovaného a pro úplnost odkázal na odůvodnění jeho rozhodnutí. Ze všech uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné a ustanovenou zástupkyní doplněné kasační stěžovatelka uvedla, že v řízení o udělení azylu je žalovaný povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a opatřit si potřebné podklady pro rozhodnutí, přičemž není vázán jen návrhy účastníků, což žalovaný nenaplnil. Dále v rozhodnutí chybí logická vazba mezi rozhodnutím a podklady pro něj. Nelze se ztotožnit s názorem soudu, že žalovanému není možné vyčítat neprovedení navrhovaných důkazů. Za vážné stěžovatelka považuje, že žalovaný v rozhodnutí pominul skutečnosti vyplývající z příložených dokumentů, ačkoliv na ně v rozhodnutí odkázal. Jde o Zprávu ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Bělorusku za rok 2002 a Informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. j. 106017/2003 týkající se lidských práv. Z nich mj. plyne, že v Bělorusku dochází k represím kverulantů a odpůrců režimu, ochrana proti organizovanému zločinu je pouze teoretická, nelze vyloučit postih osob žádajících v jiných státech o udělení azylu, je možné pronásledování osob s kavkazským vzhledem, účast na protirežimních akcích může znamenat pronásledování mocenským aparátem, v zemi dochází k vraždám členů opozice, není tam nezávislé soudnictví ani svobodné volby, policisté se dopouštějí násilí, dodržování lidských práv se zhoršuje, režim zasahuje do soudních řízení atd. Stěžovatelka neuvedla skutečnosti týkající se své účasti na demonstraci a problémů s policií hned v žádosti o udělení azylu z důvodu obavy, aby se to

nedozvěděly běloruské úřady; bála se o sebe a o svou rodinu a proto nepožádala o pomoc běloruskou policii. Stěžovatelka dále bez bližší specifikace odkázala na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle níž i pouhé riziko, že jednotlivec bude podroben zakázanému zacházení, stačí k porušení ustanovení o zákazu mučení a nelidského zacházení. Pouhá hrozba, že jednotlivec bude vystaven fyzickému násilí, je přinejmenším „nelidským zacházením“, obava či nejistota je pak „ponižujícím jednáním“. Rozsáhlá skupina stížností na porušení zákazu mučení a nelidského zacházení souvisí s vyhoštěním nebo vydáním do ciziny. Za pronásledování se pak považují i opatření působící nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna úřady v zemi původu, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Podle názoru stěžovatelky u ní měl být dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť z uváděných skutečností plyne reálná možnost pronásledování za podání žádosti o udělení azylu a za účast na demonstraci před odjezdem stěžovatelky do České republiky. Dále je stěžovatelka přesvědčena, že měla být vyslovena překážka vycestování podle § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu; není totiž pravdou, že by žadatelé o azyl nebyli po návratu do Běloruska pronásledováni. Ze všech skutečností vyplývá, že stěžovatelce hrozí mučení a nelidské zacházení v zemi původu, pročez na ni měla být vztažena překážka vycestování. Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2005, č. j. 36 Az 98/2004 - 28, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení; současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyjádřené např. v rozsudku ze dne 26. 8. 2004, sp. zn. 5 Azs 170/2004, má správní orgán povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodnutí pro udělení azylu jen tehdy, pokud žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v § 12 zákona o azylu uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. Z žádného ustanovení zákona o azylu nelze dovodit povinnost žalovaného domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k nim činit skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má žalovaný pouze k tomu, co žadatel v řízení o udělení azylu sám sdělil. Žalovaný uvedl, že řízení o udělení azylu je ovládáno zásadou aktivity žadatele o azyl. Žalovaný musí žadateli o azyl umožnit sdělit v řízení všechny okolnosti významné pro udělení azylu, není však jeho úkolem předjímat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován. Skutečný stav věci byl s ohledem na tvrzení stěžovatelky zjištěn dostatečně. Podle žalovaného nemají v kasační stížnosti citovaná ustanovení z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod souvislost s případem stěžovatelky. Žalovaný se ztotožnil s názorem krajského soudu a navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

První důvod podané kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jde tedy o stěžovatelkou tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v přecházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Toto tvrzení bylo specifikováno tím, že byl dán důvod pro udělení azylu stěžovatelce podle § 12 písm. b)

zákona o azylu, neboť je zde obava z pronásledování žalobkyně za podání žádosti o udělení azylu a za účast na demonstraci. K tomu je zapotřebí ve shodě s názorem krajského soudu připomenout, že se s touto otázkou ve svém rozhodnutí důkladně vypořádal žalovaný, jenž dospěl k závěru, že obavy stěžovatelky nezakládají důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud jde o údajnou účast stěžovatelky na demonstraci, žalovaný konstatoval rozpory ve výpovědích žalobkyně a jejího partnera, jež zpochybnilly hodnověrnost uvedených tvrzení. Dále stojí za připomenutí fakt, že od účasti stěžovatelky na demonstraci do podání žádosti o udělení azylu uplynuly tři roky, během nichž stěžovatelka setrvala v zemi původu; to by bylo v případě skutečného pronásledování stěží myslitelné. Ohledně obavy stěžovatelky z toho, že bude v zemi původu z důvodu podání žádosti o udělení azylu, se jedná o nové skutkové tvrzení, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného neuplatněné, pročež se jím Nejvyšší správní soud nemohl zabývat, neboť toto tvrzení bylo poprvé uplatněno až v řízení o kasační stížnosti, přičemž však podle § 109 odst. 4 s. ř. s. ke skutečnostem uplatněným po vydání napadeného rozhodnutí Nejvyšší správní soud nepřihlíží. Pokud jde o námitku nesprávného posouzení existence překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, stěžovatelka v žalobě žádné konkrétní tvrzení směřující vůči tomuto výroku rozhodnutí žalovaného neuvedla; proto k této námitce nemohl Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené přihlídnout. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tedy není dán.

Dalším důvodem kasační stížnosti je důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžejní námitkou, kterou žalobkyně žalovanému vytýká, je nezohlednění informací pocházejících ze zpráv o situaci v zemi původu, které stěžovatelka v kasační stížnosti obsáhle citovala. Dále podle stěžovatelky nebylo přihlédnuto k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva. Tyto skutečnosti však stěžovatelka neuplatnila v rámci žalobního řízení a poprvé je uvedla až v řízení o kasační stížnosti; Nejvyšší správní soud k nim proto nemohl s ohledem na již uváděný § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlídnout. S námitkami týkajícími se nedostatků v dokazování se již dostatečně ve svém rozsudku vypořádal krajský soud a ani Nejvyšší správní soud neshledal v postupu žalovaného pochybení, neboť žalovaný se vypořádal se všemi skutečnostmi, které stěžovatelka uvedla v řízení o udělení azylu; nemohl se však vypořádat se skutečnostmi stěžovatelkou nesdělenými ani ohledně takových skutečností provádět dokazování. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. není dán.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s., neboť neúspěšné žalobkyni náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s kasační stížností žalobkyně žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Stěžovatelce byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátce částkou 1000,- Kč za úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu. Uvedenou částku soud přiznal přesto, že se

advokátce nepodařilo spojit s klientkou a proto v dané věci neproběhla první porada s klientkou předpokládaná ustanovením § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu, nicméně tento nedostatek byl kompenzován nahlédnutím do spisu dne 31. 5. 2005. Dále advokátce náleží odměna podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu ve výši 1 x 1000,- Kč za doplnění kasační stížnosti ze dne 17. 6. 2005. Soud advokátce dále přiznal 2 x 75,- Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy činí odměna advokátky 2150,- Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. března 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu